

UMOWA WZÓR
NR

zawarta w dniu 2024 r. w Szczecinie pomiędzy:

Skarbem Państwa: 15 Wojskowym Oddziałem Gospodarczym

z siedzibą przy ul. Narutowicza 10A, 70-231 Szczecin, NIP: 852-258-82-84

zwanym w dalszej treści Umowy „Zamawiającym”

reprezentowanym przez:

..... - Komendant

a

/Nazwa firmy/

z siedzibą przy ul....., /kod pocztowy, miejscowość/
działającym/działającą na podstawie wpisu do w /nazwa miejscowości/

pod numerem....., NIP, REGON..... zwaną
w dalszej treści Umowy „Wykonawcą”

reprezentowanym przez:

Panią/Pana /imię i nazwisko/

Niniejsza umowa jest konsekwencją zamówienia realizowanego na podstawie Regulaminu zamówień publicznych w 15 Wojskowym Oddziale Gospodarczym w Szczecinie zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 11 września 2019 r. - Prawo Zamówień Publicznych (t.j. Dz. U.2024, poz. 1320), o treści następującej:

§ 1

1. Przedmiotem umowy jest **zakup i dostawa technicznych środków materiałowych i akcesoriów teleinformatycznych w dziale łączności i informatyki dla jednostek i instytucji będących na zaopatrzeniu 15 WOG** w oparciu o formularz cenowy stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej umowy oraz zgodnie z opisem przedmiotu zamówienia, stanowiącym załącznik nr 2.
2. Wykonawca zobowiązuje się dostarczyć przedmiot umowy, o którym mowa w formularzu cenowym oraz opisie przedmiotu zamówienia – fabrycznie nowy, nie noszący znaków użytkowania, wolny od wad fizycznych i prawnych, w oryginalnych opakowaniach producenta.
3. Zamawiający nie dopuszcza składania oferty na dostawy asortymentu o parametrach niższych niż zawarte w załączniku nr 2, które należy traktować jako minimalne wymagania techniczne.
4. Dostarczony asortyment musi być fabrycznie nowy, gotowy do natychmiastowego użycia i posiadać określone okresy gwarancji producenta potwierdzone przez Wykonawcę.
5. Data produkcji asortymentu będącego przedmiotem umowy nie może być starsza niż 2023 rok.

§ 2

1. Wykonawca udziela Zamawiającemu 24 miesięcznej gwarancji na produkty będące przedmiotem umowy, liczonej od daty podpisania przez przedstawicieli stron protokołu odbioru dostawy.
2. Na asortyment, dla którego producent nie określa terminu gwarancji, odpowiedzialność za jakość dostarczonego asortymentu przejmuje Wykonawca przez okres minimum 24 miesięcy, liczony od daty dostawy do Zamawiającego. W tym zakresie niniejsza umowa stanowi dokument gwarancyjny.
3. Niezależnie od udzielonej gwarancji Wykonawca ponosi odpowiedzialność z tytułu rękojmi za wady fizyczne na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym, z tym że odpowiedzialność Wykonawcy z tytułu rękojmi zostaje wydłużona na cały czas trwania gwarancji plus 30 dni.
4. O wadzie fizycznej i prawnej przedmiotu umowy Zamawiający informuje Wykonawcę bezpośrednio lub za pośrednictwem reprezentującej go jednostki organizacyjnej lub komórki użytkującej asortyment objęty gwarancją, jak najszybciej po ujawnieniu w nich wad, w celu realizacji przysługujących z tego tytułu uprawnień. Formę zawiadomienia stanowi „Protokół Reklamacji” wykonany przez Zamawiającego lub jego reprezentanta, przekazany Wykonawcy.
5. Wykonawca ma obowiązek rozpocząć usuwanie wad, ujawnionych w okresie gwarancji niezwłocznie, nie później niż w ciągu 7 dni od dnia powiadomienia o wystąpieniu wady przez Zamawiającego i zakończyć ich usuwanie w najbliższym terminie technicznie możliwym do realizacji, jednakże nie dłuższym niż 14 dni od dnia powiadomienia o ich wystąpieniu.
6. Wykonawca ma obowiązek wymiany wadliwego asortymentu na nowy w przypadku, gdy wada występuje po raz kolejny lub w przypadku, kiedy planowany termin wymiany przekroczy 14 dni, chyba że Zamawiający postanowi inaczej. Wymiany asortymentu Wykonawca dokona bez żadnej dopłaty, nawet gdyby ceny na dany asortyment uległy zmianie.
7. Wykonawca odpowiada za wady fizyczne i prawne, ujawnione w dostarczonym asortymencie, ponosi z tego tytułu wszelkie zobowiązania.
8. W okresie realizacji umowy, a także w okresie gwarancji Wykonawca zobowiązany jest do pisemnego zawiadomienia Zamawiającego w terminie 7 dni o:
 - 1) zmianie siedziby lub nazwy firmy Wykonawcy,
 - 2) zmianie osób reprezentujących firmę Wykonawcy,
 - 3) ogłoszeniu upadłości firmy Wykonawcy,
 - 4) wszczęciu postępowania naprawczego, którym uczestniczy Wykonawca,
 - 5) ogłoszeniu likwidacji firmy Wykonawcy,
 - 6) zawieszeniu działalności firmy Wykonawcy,
9. Wykonawca zobowiązany jest zachować w tajemnicy wszelkie wiadomości uzyskane w związku z wykonywaniem niniejszej umowy.

§ 3

1. Umowa obowiązuje **od dnia jej podpisania do dnia 10.12.2024 r.**
2. Wykonawca dostarczy przedmiot umowy w ramach jednorazowej dostawy do magazynu Służby Sprzętu Łączności i Informatyki, Jednostka Wojskowa 1749, 70-904 Szczecin, Al.

- Wojska Polskiego 250, czynnego od poniedziałku do czwartku w godzinach od 8:00 do 14:00 oraz w piątek w godzinach od 8:00 do 11:00;
3. Koszty transportu związane z dostawą przedmiotu umowy ponosi Wykonawca.
 4. Dostawa przedmiotu umowy obejmuje również jego rozładunek siłami Wykonawcy, w sposób umożliwiający przeliczenie i sprawdzenie jakości oraz zgodności z wymaganiami zawartymi w opisie przedmiotu zamówienia oraz formularzu cenowym, z udziałem obu stron.
 5. Wykonawca jest odpowiedzialny za rozładunek przedmiotu umowy w magazynie Zamawiającego, o którym mowa w ust. 2. Rozładunek obejmuje zdjęcie z pojazdu i ułożenie przedmiotu umowy w wyznaczonym przez Zamawiającego miejscu w sposób umożliwiający jego przeliczenie i sprawdzenie jakości. Nie zastosowanie się do zasad dotyczących rozładunku skutkuje odmową przyjęcia dostawy.
 6. Przez termin „dostawy przedmiotu umowy” należy rozumieć zarówno dostarczenie, rozładunek przedmiotu umowy, jak i odbiór, zakończony spisaniem protokołu odbioru dostawy zgodnie z załącznikiem nr 3 do umowy.
 7. W przypadku stwierdzenia dostarczenia przez Wykonawcę produktów posiadających cechy używalności, Zamawiający zastrzega, że przystąpi do odbioru całej partii dostawy dopiero po wymianie tych produktów na fabrycznie nowe (zgodne z warunkami umowy).
 8. Zamawiający może odmówić odbioru przedmiotu umowy w przypadku, gdy stwierdzi, że jest on niezgodny z opisem przedmiotu zamówienia, bądź wadliwy. W tym przypadku Wykonawca zobowiązuje się do dostarczenia pełnowartościowego towaru na własny koszt do tego samego magazynu w terminie 7 dni roboczych.
 9. Odpowiedzialność za dostarczony asortyment przechodzi na Zamawiającego z chwilą pokwitowania odbioru przez właściwego kierownika magazynu.
 10. Zamawiający wyklucza możliwość dostarczenia przedmiotu umowy przez podmioty trzecie, np. firmy kurierskie, itp. bez obecności osób odpowiedzialnych za dostawę, upoważnionych do reprezentowania Wykonawcy oraz pełnej dokumentacji dostawy, tj. protokołu odbioru usługi, dokumentów gwarancyjnych, opisów i instrukcji obsługi.

§ 4

1. Odbioru przedmiotu umowy w dniu dostawy, tj. ustalenia ilości, jakości, oceny asortymentu, itp. będzie dokonywał upoważniony przedstawiciel Zamawiającego w magazynie, o którym mowa w § 3 ust.2. Z czynności odbiorczych sporządzony zostanie protokół odbioru dostawy, zgodnie z załącznikiem nr 3 do niniejszej umowy.
2. Osobą odpowiedzialną za realizację umowy:
 - a) ze strony Zamawiającego będzie - p. tel.
 - b) ze strony Wykonawcy będzie - p. tel.
3. Strony zobowiązują się do wzajemnej współpracy, w szczególności Wykonawca zobowiązuje się do informowania Zamawiającego o przebiegu wykonania przedmiotu umowy, przy czym o zaistniałych w tym zakresie trudnościach i przeszkodach Wykonawca będzie informował Zamawiającego niezwłocznie na piśmie/drogą elektroniczną, a w nagłym przypadku – także ustnie lub drogą telefoniczną. Strony zobowiązują się współdziałać w zakresie rozwiązywania wszelkich sytuacji spornych w okresie wykonywania umowy.
4. Stronom przysługuje możliwość zmiany osób, o których mowa w ust. 2. Zmiany osób, dokonuje się poprzez pisemne powiadomienie drugiej Strony, wraz z podaniem imienia

i nazwiska, służbowego numeru telefonu (oraz adresu służbowej poczty elektronicznej) osoby zmieniającej jedną z osób.

5. Zmiana osób, o których mowa w ust. 2, nie wymaga zawarcia aneksu do umowy.
6. Każda ze Stron jest zobowiązana zawiadomić drugą Stronę o zmianie wszelkich danych, które uniemożliwią należyłą współpracę pomiędzy Stronami. W szczególności dotyczy to zmiany adresu do doręczeń, numerów telefonów, adresów poczty elektronicznej oraz rachunków bankowych. Zmiana danych kontaktowych nie wymaga zawarcia aneksu do umowy, a jedynie pisemnego powiadomienia drugiej Strony o ich dokonaniu. Zmiana powyższych danych, w braku niezwłocznego powiadomienia o zmianie, nie może wywołać negatywnych skutków dla drugiej Strony, w szczególności korespondencja wysłana na dotychczasowy adres będzie uważana za skutecznie doręczoną.

§ 5

1. Za wykonanie przedmiotu umowy strony ustalają wynagrodzenie w wysokości: **zł brutto** (słownie złotych brutto:)
2. Wynagrodzenie obejmuje wszystkie koszty jakie Wykonawca zobowiązany jest ponieść w celu realizacji umowy, w tym również koszty transportu i rozładunku do magazynu Zamawiającego.
3. Podstawą zapłaty będzie dostarczenie prawidłowo sporządzonej przez Wykonawcę faktury i protokołu odbioru dostawy, będącego podstawą wystawienia faktury.
4. Należność za wykonywaną dostawę przekazywana będzie z konta bankowego Zamawiającego na konto bankowe Wykonawcy o numerze w terminie 30 dni od daty dostarczenia Zamawiającemu prawidłowo wystawionej faktury, z zastrzeżeniem ust. 9.
5. Zmiana konta bankowego Wykonawcy wymaga zmiany umowy w formie aneksu, obowiązującego Zamawiającego po podpisaniu tego aneksu.
6. Za datę dokonania zapłaty przyjmuje się dzień obciążenia rachunku bankowego Zamawiającego.
7. Faktura powinna być wystawiona na 15 WOG - REGON 320987895, NIP 852-258-82-84, 70-231 Szczecin, ul. Narutowicza 10A, a ponadto określać numer i przedmiot umowy. Fakturę należy złożyć w kancelarii 15 WOG Szczecin lub w formie elektronicznej za pośrednictwem Platformy Elektronicznego Fakturowania („PEF”).
8. Wykonawca zobowiązany jest wystawić fakturę z wyszczególnieniem co najmniej nazwy przedmiotu umowy, jego ilości, ceny jednostkowej i wartości całkowitej za dostarczony przedmiot umowy.
9. Zamawiający zastrzega sobie prawo do wstrzymania wykonania przelewu w przypadku, gdy na dzień zlecenia przelewu rachunek Wykonawcy nie będzie figurował w rejestrze podmiotów zarejestrowanych jako podatnicy VAT, niezarejestrowanych oraz wykreślonych i przywróconych do rejestru VAT. Strony ustalają, że ewentualne odsetki za opóźnienie w płatności będą należne Wykonawca po upływie 7 dni od pisemnego poinformowania Zamawiającego przez Wykonawcę o figurowaniu rachunku w rejestrze.

§ 6

1. Zamawiający jest uprawniony do naliczenia kar umownych w następujących przypadkach:
 - a) odstąpienia od realizacji umowy z przyczyn zależnych od Wykonawcy w wysokości 10% całkowitego wynagrodzenia umowy brutto, o którym mowa w § 5 ust. 1 niniejszej umowy lub odstąpienia od części umowy przez którąkolwiek ze stron z przyczyn zależnych od Wykonawcy w wysokości 10% wynagrodzenia brutto od niezrealizowanej części umowy;
 - b) zwłoki w dostarczeniu przedmiotu umowy przez Wykonawcę, po terminie, o którym mowa w § 3 ust. 1, w wysokości 100 zł za każdy rozpoczęty dzień zwłoki;
 - c) zwłoki w przypadku, o którym mowa w § 3 ust. 8, w wysokości 100 zł za każdy rozpoczęty dzień zwłoki;
 - d) zwłoki w przypadku, o którym mowa w § 2 ust. 5, w wysokości 100 zł za każdy rozpoczęty dzień zwłoki.
2. Zamawiający jest zobowiązany do zapłaty Wykonawcy kary umownej za odstąpienie od umowy z przyczyn, za które Zamawiający ponosi odpowiedzialność w wysokości 10% całkowitego wynagrodzenia umowy brutto, o którym mowa w § 5 ust. 1 niniejszej umowy lub odstąpienia od części umowy przez którąkolwiek ze stron z przyczyn zależnych od Zamawiającego w wysokości 10% wynagrodzenia brutto od niezrealizowanej części umowy.
3. Wysokość kary umownej, określonej w ust. 1 lit. b-d) nie może przekraczać 20% całkowitego wynagrodzenia brutto określonego w § 5 ust.1.
4. Strony ustalają, że w razie naliczenia kar umownych zgodnie z ust. 1 oraz w sytuacji określonej w ust. 3 Zamawiający jest upoważniony do potrącenia kwoty kary z należnego wynagrodzenia Wykonawcy za zrealizowany przedmiot umowy bez konieczności wzywania do jej zapłaty, na co przez podpisanie Umowy Wykonawca wyraża zgodę.
5. W przypadku, gdy potrącenie kar umownych z wynagrodzenia Wykonawcy nie będzie możliwe, Wykonawca zobowiązuje się do zapłaty kary umownej w terminie 14 dni kalendarzowych od dnia otrzymania noty obciążeniowej wystawionej przez Zamawiającego.
6. Strony postanawiają, że mogą dochodzić odszkodowania uzupełniającego przewyższającego kary umowne do pełnej wysokości poniesionej szkody.

§ 7

1. Wykonawca może zlecić część realizacji przedmiotu umowy podwykonawcy pod warunkiem uzyskania pisemnej zgody Zamawiającego.
2. W celu zaakceptowania Podwykonawcy, Wykonawca przedłoży Zamawiającemu projekt umowy wraz z innymi dokumentami, których zażąda przedstawiciel Zamawiającego.
3. W zakresie umowy obejmującej odbioru odpadów przez Podwykonawcę, Wykonawca nie później niż na 7 dni przed wprowadzeniem Podwykonawcy poinformuje pisemnie o tym fakcie Zamawiającego. W piśmie Wykonawca wskaże Podwykonawcę (Nazwa oraz siedzibę) oraz zakres prac jaki będzie wykonywał Podwykonawca.
4. Jeżeli Zamawiający w terminie 3 dni od przedłożenia dokumentów, o których mowa w ust. 2 lub informacji, o której mowa w ust. 3 nie zgłosi na piśmie sprzeciwu lub zastrzeżeń, uważa się, że wyraził zgodę na realizację prac przez Podwykonawcę.

5. Zamawiający może wezwać Wykonawcę do przedłożenia wymaganych przepisami prawa zezwoleń posiadanych przez Podwykonawcę, jeśli będą one wymagane w odniesieniu do tej części zamówienia jaką podwykonawca będzie realizował.
6. Wykonawca ponosi odpowiedzialność za działania lub zaniechania swojego podwykonawcy.
7. Zamawiający nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek roszczenia podwykonawcy w stosunku do Wykonawcy.
8. Zatrudnienie podwykonawcy nie zwalnia z odpowiedzialności za realizację przedmiotu umowy Wykonawcy.

§ 8

1. W razie zaistnienia istotnej zmiany okoliczności powodującej, że wykonanie umowy nie leży w interesie publicznym, czego nie można było przewidzieć w chwili zawarcia umowy, Zamawiający może odstąpić od umowy w terminie 30 dni od powzięcia wiadomości o powyższych okolicznościach.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 Wykonawca może żądać wyłącznie wynagrodzenia należnego z tytułu części wykonanej umowy.
3. Zamawiający zastrzega sobie prawo rozwiązania umowy ze skutkiem natychmiastowym w przypadku:
 - a) postawienia Wykonawcy w stan likwidacji, upadłości lub zajęcia w toku postępowania egzekucyjnego,
 - b) niewykonania lub nienależytego wykonania umowy po wcześniejszym wezwaniu Wykonawcy do należytego wykonania umowy,
 - c) wykonawca bez uzasadnionych przyczyn nie rozpocznie realizacji przedmiotu umowy lub nie będzie ich kontynuował pomimo dodatkowego wezwania Zamawiającego do realizacji umowy,
 - d) gdy kary umowne, określone w § 6 ust. 1 lit. b), c) osiągną wartość 20% całkowitego umownego wynagrodzenia brutto.
4. Odstąpienie wymaga zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności wraz z podaniem uzasadnienia.

§ 9

1. Zamawiający przewiduje możliwość dokonania istotnych zmian postanowień zawartej umowy w stosunku do treści oferty, na podstawie której dokonano wyboru Wykonawcy w przypadku wystąpienia co najmniej jednej z okoliczności wymienionej poniżej:
 - 1) W zakresie wysokości wynagrodzenia należnego Wykonawcy, każdorazowo w przypadku wystąpienia jednej z następujących okoliczności:
 - a) Zamawiający dopuszcza zmiany podyktowane zmianą powszechnie obowiązujących przepisów prawa w zakresie mającym wpływ na realizację umowy, w tym zmiany ustawowej stawki VAT. Wartość należnego wynagrodzenia zostanie skorygowana o wartość należnego podatku poprzez dodanie do wartości netto wartości należnego podatku VAT, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa. Wartość netto pozostanie bez zmian.
 - 2) W zakresie wysokości wynagrodzenia należnego Wykonawcy lub terminu realizacji, każdorazowo w przypadku wystąpienia jednej z następujących okoliczności:

- a) Zaistnienia, po zawarciu umowy przypadku siły wyższej, przez którą na potrzeby niniejszej umowy rozumieć należy zdarzenie zewnętrzne wobec łączącej Strony więzi prawnej: niezależne od stron, której nie można było przewidzieć przed zawarciem umowy, nie można było uniknąć, ani jej zapobiec przy zachowaniu należytej staranności. Zamawiający dopuszcza możliwość zmiany umowy, mającej na celu dostosowanie umowy do zaistniałej okoliczności, w szczególności w zakresie zmiany terminu realizacji umowy. Za siłę wyższą warunkującą zmianę umowy uważać się będzie w szczególności powódź, pożar i inne klęski żywiołowe, zamieszki, strajki, ataki terrorystyczne, działania wojenne, nagłe załamania warunków atmosferycznych, nagłe przerwy w dostawie energii elektrycznej, promieniowanie lub skażenia.
 - b) Gdy zaistnieje inna, niemożliwa do przewidzenia w momencie zawarcia umowy okoliczność prawna, ekonomiczna lub techniczna, za którą żadna ze Stron nie ponosi odpowiedzialności, skutkująca brakiem możliwości należytego wykonania umowy, zgodnie umową - Zamawiający dopuszcza możliwość zmiany umowy, mającej na celu dostosowanie umowy do zaistniałej okoliczności, w szczególności w zakresie zmiany terminu realizacji umowy.
2. Odstąpienie od umowy w przypadkach określonych w ust. 2 powinno nastąpić w terminie 30 dni od powzięcia wiadomości o powyższych okolicznościach.
 3. Każda zmiana wymaga zgodnego oświadczenia woli Stron i może być dokonana w formie pisemnej pod rygorem nieważności. Ostateczna decyzja o możliwości dokonania zmian należy do Zamawiającego i może być odmowna.
 4. Zmiany umowy wymagają zachowania formy pisemnej (w formie aneksu), pod rygorem nieważności.

§ 10

1. Strony umowy zgodnie oświadczają, że wszelka korespondencja pomiędzy nimi będzie kierowana na adresy wskazane w nagłówku umowy.
2. W razie zmiany adresu do korespondencji każda ze stron zobowiązuje się zawiadomić drugą stronę pismem o nowym adresie pod rygorem przyjęcia, że korespondencja kierowana na adres dotychczasowy została skutecznie doręczona.
3. W sprawach nieuregulowanych w umowie mają zastosowanie przepisy Kodeksu cywilnego.
4. Zastrzega się że wykonawca nie może przenieść praw i obowiązków wynikających z umowy na osoby trzecie.
5. Spory powstałe na tle realizacji niniejszej umowy będą rozstrzygane przez Sąd właściwy dla siedziby Zamawiającego.
6. Umowę sporządzono w 4 jednobrzmiących egzemplarzach, z czego 1 egz. otrzymuje Wykonawca, a 3 egz. Zamawiający.

Załącznik nr 1 – Formularz cenowy

Załącznik nr 2 – Opis przedmiotu zamówienia

Załącznik nr 3 – Protokół odbioru dostawy

Załącznik nr 4 – Oświadczenie o zatrudnianiu cudzoziemców

WYKONAWCA

.....

ZAMAWIAJĄCY

.....

RADCA PRAWNY

.....

GŁÓWNY KSIĘGOWY

.....

PROTOKÓŁ ODBIORU

Na podstawie umowy nr zawarta
(nr umowy) (data zawarcia)

na:
(przedmiot zamówienia)

w dniu przedstawiciel/e zamawiającego:

1.
(stopień, imię i nazwisko)

2.
(stopień, imię i nazwisko)

w obecności przedstawiciela/i wykonawcy:

1.
(imię i nazwisko)

2.
(imię i nazwisko)

Dokonał/li odbioru przedmiotu zamówienia zgodnie z poniższym zestawieniem:

L.p.	Nazwa asortymentu	J.m.	Ilość	Uwagi

Dostarczony przedmiot zamówienia jest zgodny z umową.

Podpisy przedstawicieli stron:

	Imię i nazwisko	podpis
Zamawiający:	1.....
	2.
Wykonawca:	1.
	2.

.....
(nazwa lub pieczęć wykonawcy)

O Ś W I A D C Z E N I E

Przystępując do podpisania umowy w sprawie zamówienia publicznego na:

**Zakup i dostawa technicznych środków materiałowych
i akcesoriów teleinformatycznych w dziale łączności i informatyki dla jednostek
i instytucji będących na zaopatrzeniu 15 WOG**

Oświadczam, że Wykonawca*

Nie będzie zatrudniał do realizacji zamówienia cudzoziemców.

Będzie zatrudniał do realizacji zamówienia cudzoziemców, i:

- 1) Spełnia warunki związane z zatrudnieniem przez przedsiębiorcę cudzoziemców wynikające z przepisów obowiązujących w tym zakresie;
- 2) Cudzoziemcy realizujący przedmiot zamówienia zostali poinformowani i przeszkoleni w zakresie wewnętrznych przepisów obowiązujących w obiektach i na terenach Zamawiającego, ze szczególnym uwzględnieniem wejścia/wyjścia, wjazdu/wyjazdu, wnoszenia/wywożenia, posługiwania się urządzeniami do przetwarzania obrazu i dźwięku oraz poruszania się po terenie Zamawiającego, a także jednostek organizacyjnych będących na jego zaopatrzeniu.

....., dn.

miejsowość

data

.....
(podpis(y) osoby(ów) uprawnionych
do reprezentacji wykonawcy)

* zaznaczyć właściwe przy użyciu „X”